

Mugg, rasp och benskabbb hos nordsvenska brukshästar och dölehästar

Mugg och rasp är vanliga hudproblem på benen hos nordsvenska brukshästar och dölehästar. Problemen förekommer främst under vinterhalvåret och kan orsaka klåda, smärta och återkommande besvär som påverkar hästens välbefinnande, ägarens vardag och möjlighet att använda hästen. Orsakerna till mugg och rasp undersöktes i ett unikt treårigt forskningsprojekt som finansierades med medel från Föreningen Nordsvenska Hästen och Landslaget for Dølahest via Stiftelsen Hästforskning.

SYFTET MED FORSKNINGEN

Forskare vid Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och Norges veterinärinstitut (NVI) ville ta reda på hur vanligt mugg och rasp är, vilka hudförändringar som förekommer, och hur stor betydelse benskabbskvalstret *Chorioptes bovis* har.

De undersökte också om en ny och känsligare analysmetod (PCR) kan förbättra diagnostiken, och hur väl dagens behandlingar fungerar. Projektet initierades av rasföreningarna Nordsvenska Hästen och Landslaget for Dølahest, och slutrapporterades 2022.

1 500+

Hästägare deltog i studien

103

Hästar av raserna undersöktes kliniskt

39 %

Av hästarna med mugg/ rasp hade benskabbb

2022

Projektet slutrapporterades

VAD VISADE STUDIEN?

Benskabbb är en vanlig bakomliggande orsak

Med en ny PCR-metod för *Chorioptes* visade forskarna att 39 % av hästarna med mugg eller rasp hade benskabbb. Över hälften av hästarna som gick tillsammans med en smittad häst bar också på kvalstret, trots att de inte alltid visade tydliga symtom. Det visar att benskabbb sannolikt är vanligare än man tidigare trott.

PCR kan vara positivt efter behandling

Behandling mot benskabbb fungerar i de flesta fall bra. DNA från döda kvalster kan dock påvisas med PCR en tid efter avslutad behandling. Om PCR-provet är positivt men hästen mår bra kan man avvakta och ta ett nytt prov. Kvarstående problem kan tyda på att hästen har smittats på nytt, säkerställ därför att ingen smitta finns i miljön eller hos andra hästar.

SYMPTOM OCH HUDFÖRÄNDRINGAR

01 · HUD

Klåda och hudirritation

Klåda, mugg eller rasp, hudirritation och skorpor samt förtjockad hud på benen var vanligt hos hästar med benskab.

02 · BÖJVECK

Mallenders och sallenders

Nästan hälften av de undersökta hästarna hade torr, förtjockad och fjällande hud i böjveckan vid carpus eller haslederna, vilket kallas mallenders/sallenders.

03 · CPL

Kroniskt progressivt lymfödem

En del hästar hade dessutom CPL som ger kraftigt förtjockad hud och hudveck på benen.

BAKTERIER FÖRVÄRRAR OFTA PROBLEMEN

Hudprover visade att bakterier ofta infekterar huden när den redan är skadad vid mugg och rasp. Svampinfektioner var däremot ovanliga.

VAD BETYDER DETTA FÖR DIG?

- ✓ Undersök hästen för *Chorioptes bovis* vid återkommande eller svåråterkommande mugg eller rasp
- ✓ Behandla även hästar som går tillsammans med en smittad häst, och städa miljön noggrant
- ✓ Kontakta veterinär om problemen återkommer eller inte läker trots behandling

EN NY METOD GER SÄKRARE DIAGNOS

Forskarna vid SVA utvecklade en ny PCR-analys för *Chorioptes* som kan upptäcka mycket små mängder av kvalstrets DNA. Den är betydligt känsligare än mikroskopisk undersökning.

KORT SAMMANFATTNING

- Mugg och rasp är vanligt hos nordsvenska brukshästar och dölehästar
- Benskab är en viktig bakomliggande orsak – hos 39 % av hästarna med mugg eller rasp
- Den nya PCR-metoden gör det lättare att upptäcka kvalstret *Chorioptes*
- Tidig diagnos och behandling kan förbättra hästens välfärd och minska smittspridningen

Fler studier behövs för att hitta optimala behandlingar mot mallenders, sallenders och CPL.

Tack till alla hästägare som deltog i studien, och till Föreningen Nordsvenska Hästen och Landslaget för Dølahest för initiativ och forskningsmedel. Er medverkan har bidragit till ökad kunskap som kan förbättra diagnostik och behandling av hudsjukdomar hos våra kallblodshästar.

Medverkande forskare: Från SVA deltog parasitologerna Giulio Grandi, Eva Osterman-Lind och Set Bornstein, statsveterinär Gittan Gröndahl, samt molekylärbiolog Mats Isaksson i forskningsprojektet. Från SLU medverkade veterinärdermatolog Kerstin Bergvall och dåvarande veterinärstudenten Karin Juto. Från Norges veterinärinstitut deltog mykolog Ida Skaar.